

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 69 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 3/02, 51/03, 85/03, 40/04, 61/05 и 129/06), член 68 став 1 и член 69 став 2 од Законот за банките („Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/2007) и точка 47 од Одлуката за управување со кредитниот ризик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 17/2008), гувернерот на Народната банка на Република Македонија донесе

УПАТСТВО

**за спроведување на Одлуката за управување со кредитниот ризик
(„Службен весник на РМ“ бр. 130/2008)**

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Заради еднообразно спроведување на Одлуката за управување со кредитниот ризик (во понатамошниот текст: Одлуката), банката составува Извештај за класификација на изложеноста на кредитен ризик (образец КА).

II. ОБРАЗЕЦ КА

2. Образецот КА е преглед на структурата на:

- изложеноста на кредитен ризик на поединечна основа;
- изложеноста на кредитен ризик на групна основа за портфолио на мали кредити и
- изложеноста на групна основа за група слични финансиски инструменти по одделни потпортфолија.

3. Вкупниот износ на сите побарувања (билансни и потенцијални) од одделни клиенти кои, согласно со Одлуката, се предмет на класификација од страна на банката, се распоредуваат во образецот КА, според:

- видот на побарувањето, распоредени во колоните од 3 до 9;
- класификацијата на изложеноста на кредитен ризик на поединечна основа (дел I) и на групна основа (дел II).

4. Образецот КА содржи два дела коишто се пополнуваат со примена на следните правила:

- Делот I - „класификација на изложеноста на кредитен ризик на поединечна основа“ се пополнува според категоријата на ризик во која е класифицирана изложеноста;
- Во делот II - „класификација на изложеноста на кредитен ризик на групна основа“ се внесуваат одделно сите потпортфолија на мали кредити (А. Портфолио на мали кредити) и сите потпортфолија на група слични финансиски инструменти (Б. Слични финансиски инструменти) со наведување на сродноста според која се групирани

изложеностите на кредитен ризик во одделни хомогени потпортфолија.

5. Во колоните бр. 3 и 4 - „редовни кредити“ одделно се прикажува недостасаниот и достасаниот дел од главницата на редовните кредити. Оваа позиција ги опфаќа сметките од:

- групата 13 - меѓубанкарски трансакции во денари, со исклучок на сметките од оваа група на која се евидентирани сомнителните и спорните побарувања и исправката на вредноста (Оштетување на средствата);
- групата 31 - тековни сметки во странска валута во домашни и во странски банки и групата 33 - меѓубанкарски трансакции во странска валута, со исклучок на сметките од овие групи на кои се евидентираат сомнителните и спорните побарувања и исправката на вредноста (Оштетување на средствата), како и со исклучок на сметката 3118;
- класата 5 (кредити и пласмани) со исклучок на групите 57, 58 и 59 и на сметките од оваа класа на кои се евидентирани сомнителните и спорните побарувања и исправката на вредноста (Оштетување на средствата);

6. Колоната бр. 5 - „нефункционални (сомнителни и спорни) кредити“, ги опфаќа посебните аналитички сметки во рамки на класите 1, 3 и 5 (сметките: 1390, 3120, 3390, 50090, 50190, 5030, 50590, 507090, 507190, 50890, 50990, 51090, 51190, 5130, 51590, 517090, 517190, 51890, 51990, 52090, 52190, 5230, 52590, 527090, 527190, 52890, 52990, 53590, 53890, 5490, 55590, 55890, 5690) на кои се евидентираат сомнителните и спорните побарувања, со исклучок на сметките од групите 57, 58 и 59 и сметките на кои се евидентира исправката на вредноста на сомнителните и спорните побарувања.

Колоната бр. 5 не се пополнува за изложеноста на кредитен ризик на групна основа (дел II).

7. Колоната бр. 6 - „редовна камата“, ги опфаќа аналитичките сметки од групата 15, без да се земат предвид сметките на кои се евидентира исправката на вредноста (оштетување на средствата) и сомнителните и спорните побарувања врз основа на камати.

8. Колоната бр. 7 - „нефункционална (сомнителна и спорна) камата“, ги опфаќа сметките 15x90 и 15xx90.

Колоната бр. 7 не се пополнува за изложеноста на кредитен ризик на групна основа (дел II).

9. Колоната бр. 8 - „други побарувања“, ги опфаќа соодветните сметки од следните групи, на кои се евидентирани побарувањата од конкретни клиенти коишто претставуваат изложеност на кредитен ризик:

- од групата 12 - Побарувања од купувачите и други побарувања;
- групата 16 - Побарувања врз основа на провизии и надомести;
- групата 19 - Одложени приходи;
- групата 37 - Хартии од вредност и други финансиски инструменти во странска валута расположливи за продажба;
- групата 38 - Хартии од вредност и други финансиски инструменти во странска валута коишто се чуваат до достасување;

- групата 41 - Хартии од вредност и други финансиски инструменти во денари расположливи за продажба;
- групата 42 - Хартии од вредност и други финансиски инструменти во денари коишто се чуваат до достасување;
- групата 47 - Хартии од вредност и други финансиски инструменти во денари со валутна клаузула расположливи за продажба;
- групата 48 - Хартии од вредност и други финансиски инструменти во денари со валутна клаузула коишто се чуваат до достасување;
- групата 57 - Побарувања по откупени побарувања (факторинг и форфетирање);
- групата 58 - Финансиски лизинг во денари;
- групата 59 - Финансиски лизинг во странска валута.

Во оваа колона се вклучуваат и сметките од наведените групи на кои се евидентирани сомнителните и спорните други побарувања.

Во оваа колона не се земаат предвид сметките од секоја од наведените групи на кои е евидентирана исправката на вредноста (оштетување на средствата).

10. Колона бр. 9 - „вонбилансни ставки“, се вклучуваат вонбилансни позиции коишто претставуваат потенцијална изложеност на банката на кредитен ризик (неискористени неотповикливи рамковни кредити, неискористени неотповикливи кредити врз основа на дозволени пречекорувања по тековни сметки, кредитни картички и друг вид потенцијална изложеност на кредитен ризик, издадени непокриени гаранции, отворени непокриени акредитиви, авали, акцепти на банката, непокриени чинидбени гаранции и други облици на вонбилансни позиции) евидентирани во рамки на групата 99.

11. Во колона бр. 10 - „вкупна изложеност на кредитен ризик“, се внесува вкупната изложеност на кредитен ризик, и тоа:

- за класификација на изложеноста на кредитен ризик на поединечна основа, како збир на колоните бр. 3 до 9, со исклучок на колоната бр. 7;
- за класификација на изложеноста на кредитен ризик на групна основа, како збир на колоните бр. 3, 4, 6, 8 и 9.

12. Колоната бр. 11 - „исправка на вредноста/посебна резерва“, ја содржи исправката на вредноста/посебна резерва за секоја одделна категорија на ризик, односно за секое одделно потпортфолио. Оваа колона ги опфаќа оние сметки од групите 12, 13, 15, 16, 19, 31, 33, 37, 38, 41, 42, 47, 48, класата 5 и групата 92 на кои се евидентира исправката на вредноста (оштетување на средствата), односно посебната резерва.

Редот бр. 1 од оваа колона не се пополнува.

13. Колоната бр. 12 - „% на исправка на вредноста/посебна резерва“, се прикажува како однос на износите од колоната бр. 11 и колоната бр. 10.

14. Редот бр. I ја прикажува вкупната изложеност на банката на кредитен ризик на поединечна основа.

15. Редовите бр. II и III се еднакви на збирот на одделните потпортфолија на мали кредити, односно на слични финансиски инструменти.

16. Редот бр. IV претставува збир на сите потпортфолија на мали кредити и на слични финансиски инструменти (збир на редовите бр. II и III).

17. Редот бр. V ја прикажува вкупната изложеност на банката на кредитен ризик на поединечна и на групна основа, односно претставува збир на износите од редовите бр. I и IV.

18. Во рамките на спецификацијата, вкупниот износ на исправката на вредноста/посебната резерва, што произлегува од кредитниот ризик, се прикажува одделно, и тоа:

- исправка на вредноста евидентирана во класите 3, 4 и 5;
- исправка на вредноста евидентирана во групата 15;
- исправка на вредноста евидентирана во групите 12, 16 и 19;
- посебна резерва евидентирана во групата 92.

III. ЕВИДЕНЦИЈА НА НЕФУНКЦИОНАЛНА КАМАТА

19. Банката продолжува да пресметува камата на кредитите класифицирани како нефункционални кредити, со тоа што за износот на каматата се задолжува сметката за сомнителните и спорните побарувања врз основа на камати и се одобрува соодветната сметка за исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања врз основа на камата. Банката треба да искажува приходи врз основа на камата за нефункционалните кредити исклучиво во моментот кога каматата ќе се наплати.

По исклучок на став 1 од оваа точка, банката престанува да пресметува камата на кредитите класифицирани во категоријата нефункционални кредити, согласно со условите и критериумите предвидени со интерните акти, донесени од страна на надлежен орган на банката.

IV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

20. Одредбите од ова Упатство што се однесуваат на банките се применуваат и на штедилниците.

Филијалите на странските банки се должни соодветно да ги применуваат одредбите од ова Упатство, имајќи ги предвид одредбите од Законот за банките и подзаконските акти донесени врз основа на овој Закон со кои се регулира работењето на филијалите на странските банки во Република Македонија.

21. Банката е должна да го изготви првиот извештај од точка 1 од ова Упатство со состојба на 31.03.2009 година и да го достави до Народната банка на Република Македонија најдоцна до рокот утврден во точка 43 од Одлуката.

22. Ова Упатство влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 01.01.2009 година.

23. Со отпочнувањето со примена на ова Упатство, престанува да важи Упатството за спроведување на Одлуката за утврдување на методологијата за класификација на активните билансни и вонбилансни позиции на банките според степенот на нивната ризичност бр. 1193 од 28.03.2002 година, Измените и дополнувањата на Упатството за спроведување на Одлуката за утврдување на методологијата за класификација на активните билансни и вонбилансни позиции

на банките според степенот на нивната ризичност бр. 1037 од 21.03.2003 година, Измените и дополнувањата на Упатството за спроведување на Одлуката за утврдување на методологијата за класификација на активните билансни и вонбилансни позиции на банките според степенот на нивната ризичност бр. 2478 од 16.07.2003 година („Службен весник на РМ“ бр. 20/2003), Измените и дополнувањата на Упатството за спроведување на Одлуката за утврдување на методологијата за класификација на активните билансни и вонбилансни позиции на банките според степенот на нивната ризичност бр. 4509 од 09.12.2003 година („Службен весник на РМ“ бр. 80/2003), Измените и дополнувањата на Упатството за спроведување на Одлуката за утврдување на методологијата за класификација на активните билансни и вонбилансни позиции на банките според степенот на нивната ризичност бр. 4314 од 01.09.2004 („Службен весник на РМ“ бр. 60/2004), Упатството за измени и дополнувања на Упатството за спроведување на Одлуката за утврдување на методологијата за класификација на активните билансни и вонбилансни позиции на банките според степенот на нивната ризичност бр. 1707 од 15.03.2007 година („Службен весник на РМ“ бр. 35/2007), Упатството за водење на кредитни досиеја бр. 2869 од 04.09.2001 година, Измени и дополнувања на Упатството за водење на кредитни досиеја бр. 2479 од 16.07.2003 и Измени и дополнувања на Упатството за водење на кредитни досиеја бр. 7396 од 09.05.2005 година („Службен весник на РМ“ бр. 31/2005).

Бр. 6462
10.10. 2008 година
Скопје

м-р Петар Гошев
гувернер